Αισχύλου: *Ορέστεια*
Ανοιχτό Θέατρο

Είναι εκτιμητέο για έναν καταξιωμένο σκηνοθέτη, όπως είναι ο Γιώργος Μιχαηλίδης, το γεγονός ότι θέλησε μία δεκαετία μετά από την πρώτη του παράσταση να εγκύψει εκ νέου στην αισχυλική *Ορέστεια*, όχι για να ξιπάσει με μιαν άλλη οπτική, αλλά για να προχωρήσει βαθύτερα τη δική του ανάγνωση για ένα από τα σημαντικότερα έργα του θεάτρου. Ο Μιχαηλίδης γυρνά στην Ορέστεια, όχι για να την δοκιμάσει σαν ένα όποιο θεατρικό υλικό, αλλά ταπεινά, για να δοκιμαστεί στη στερεότητα της αφετηρίας της τέχνης του και της αρχικής συγκρότησης της ιθαγένειάς του.
Και πράγματι, η τωρινή του ματιά δείχνει κατά πολύ ωριμότερη, καθώς έχει βαθύνει, έχει εσωτερικεύσει στοιχεία τα οποία στην πρώτη εκδοχή φαίνονταν αρκούντως εξωτερικά και χωρίς να αλλάξει την ουσία της σκηνοθετικής του σύλληψης, έχει προχωρήσει σε μια λιτότερη και στερεότερη πρόταση που σηκώνει καλύτερα το βάρος του έργου στο σύνολό της παρά τις επιμέρους νίκες και ήττες –ίσως και αναμενόμενες μπροστά στον τιτάνιο άθλο που είναι η σκηνοθεσία της τριλογίας.
Έτσι, επιτυγχάνει έναν πράγματι ενδιαφέροντα *Αγαμέμνονα*, του οποίου η πάροδος εγκλείει με τη μορφή μικρών δρωμένων όλη την ατρειδική περιπέτεια δίκην μίας ευρείας εκθέσεως του παρελθόντος η οποία ανταπαντά στην ιδιοφυή αισχυλική έκθεση του προλόγου του Φύλακα, που αποτελεί πάντοτε ένα από τα δυνατά σημεία της παράστασης με τη δραματική ερμηνεία του Δημήτρη Γιαννόπουλου. Η Μαριέττα Σγουρδαίου επωμίζεται και πάλι την Κλυταιμνήστρα και, μάλλον ωριμότερη αυτή τη φορά, διαθέτει αρκετό κύρος χωρίς να επαναπαύεται στο δοκιμασμένο σχήμα, με αποτέλεσμα μια πιο βαθεία ερμηνευτική εκδοχή, η οποία ιδίως στη μεγάλη μανική σκηνή συναντά την τραγική νότα της μορφής. Μέγα κέρδος αποτελεί η παρουσία του Τάσου Μπαντή που εκφέρει το λόγο και μορφοποιεί τον Αγαμέμνονα πυκνά και λιτά, χωρίς να του διαφεύγει το μέγεθος που συνδυάζεται με την κούραση, ούτε η μικρότητα που βρίσκεται στον πυρήνα της αλαζονείας, αλλά μακριά από σχηματοποιήσεις. Η Λίνα Μαρκάκη έχει ερεθιστική παρουσία και όχι λίγες πειστικές στιγμές και δεδομένου του τρομερού ρόλου της Κασσάνδρας που έχει αναλάβει, αυτό δεν είναι καθόλου λίγο, ο Πολύκαρπος Πολυκάρπου δίνει μια αρκούντως σύνθετη ερμηνεία στον Κήρυκα, ενώ Γιώργος Σειταρίδης θα έπρεπε να προσέλθει ωριμότερος, προκειμένου να μην υποβαθμιστεί ο Αίγισθος σε δευτερεύοντα ρόλο.
Το πυρηνικό δρώμενο των *Χοηφόρων*, που έχει συλληφθεί ως συμβολική κατάδυση του Ορέστη, αποτελούσε ούτως ή άλλως μία από τις καλύτερες στιγμές της προ δεκαετίας παράστασης, την οποία ο Γιώργος Μιχαηλίδης κράτησε, έχοντας αυτή τη φορά, μαζί με τη Χρύσα Σπηλιώτη στο ρόλο της Ηλέκτρας έναν Ορέστη αρκετά υποσχόμενο στο πρόσωπο του Ηλία Στρατάκου και πάντως πολύ πιο κοντά, τόσο στη σκηνοθετική σύλληψη, όσο και στην κατανόηση της συνθετότητας του επώνυμου ρόλου της τριλογίας, ενώ η ημιρεαλιστική παρουσία της Μπέλλας Μπερδούση εξελίσσει την Τροφό με τρόπο που δικαιολογεί απολύτως την ύπαρξη ενός μικρού ρόλου που όμως αποτελεί κλειδί της αισχυλικής δραματουργίας.
Το ασθενέστερο μέρος της παράστασης ήταν –και νομίζω συνεχίζει να είναι- οι Ευμενίδες. Ίσως μάλιστα εδώ η πρόοδος να είναι μικρότερη και οι περιορισμοί τους οποίους θέτει η προϋπάρχουσα φόρμα εντονότεροι. Στο βαθμό μάλιστα που ολόκληρη η παράσταση εκμεταλλεύεται τα εξωτερικά στοιχεία της παλαιάς –φιλοτεχνημένης από τον Διονύση Φωτόπουλο- όψεως χωρίς να τα καθιστά πλέον απόλυτο κυρίαρχο, στις *Ευμενίδες*, το μέρος που τους αναλογεί είναι εκ των

πραγμάτων μεγαλύτερο, ενώ ο Φωτόπουλος δεν έχει βρεθεί και στις λαμπρότερες στιγμές, πράγμα που είναι εμφανέστατο στην προσπάθεια να αποδοθεί η τερατεία με σελοφάν. Εάν προ δεκαετίας αυτό αποτελούσε ένα από τα ασθενέστερα στοιχεία της παράστασης, τώρα μυρίζει και παλιομοδίτικο εκσυγχρονισμό και ίσως θα ήταν σκόπιμο να έχει αναθεωρηθεί.

Αντιθέτως, η μουσική του Θόδωρου Αντωνίου, εξαιρετικά ενδιαφέρουσα και ερμηνευτική του κειμένου και της μετάφρασης τότε και τώρα, στην νυν παράσταση αναπνέει πολύ καλύτερα, βρίσκει το χώρο και την αποδεικνύει την οργανικότητά της, σε μια πολύ ενδιαφέρουσα ενορχήστρωση και παιγμένη ζωντανά.

Η μετάφραση του Κ.Χ.Μύρη, σχεδόν μία δεκαπενταετία από το χρόνο που δημιουργήθηκε, όχι απλώς αντέχει, αλλά παραμένει η σημαντικότερη νεοελληνική εμβάπτιση της τριλογίας που διαθέτουμε, απολύτως προκλητική για να υπερβαθεί από μια επόμενη.